

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 19 maja 2024 r.

ZP-KNPS.431.6.1.2024.KJ

Pani
Jolanta Ostropolska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Udaninie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 11, 17 i 19 stycznia 2024 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Udaninie, mieszczącym się przy ul. Głównej 68, 55-340 Udanin z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 11 stycznia 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 19 grudnia 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2024 r.

Jednostką kieruje Pani Jolanta Ostropolska zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Udaninie od dnia 1 kwietnia 2021 r.

Pani Jolanta Ostropolska ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 19 marca 2024 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Udaninie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 10, 11, 14, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17) - do dnia 31.12.2023 r. Od dnia 1.01.2024 r. zadanie wskazane jest w art. 18 ust. 1 pkt 10,
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Gmina Udanin nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy

o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Brak mieszkania treningowego lub wspomagane oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ustalono, że Kierownik Ośrodka nie posiadał upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w sprawie potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146). Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka decyzje w ww. zakresie wydaje Wójt Gminy Udamin. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe i gromadzą niezbędną dokumentację, którą następnie przekazują do Urzędu Gminy.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 3, 6, 7, 8, 9 i 15 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- udzielania schronienia, zapewniania posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem (pkt 9),
- sprawiania pogrzebu (pkt 15).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania specjalnych zasiłków celowych (pkt 1),
- opracowania i realizowania projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Udanin nie posiada na swoim terenie domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym, jak wyjaśnił Kierownik GOPS mieszkańcy Gminy są kierowani zgodnie z potrzebami do dps w ościennych gminach.

Na terenie Gminy Udanin w strukturach GOPS funkcjonuje Klub „Senior+” z siedzibą w Konarach przy ul. Głównej 1, 55-340 Udanin, przeznaczony dla 20 seniorów, utworzony na mocy Uchwały Rady Gminy Udanin Nr XLV.188.2022 z dnia 15 lutego 2022 r. w sprawie utworzenia Klubu Seniora „Senior+”, na terenie Gminy Udanin. Klubem Seniora „Senior+” w Konarach, kieruje Kierownik GOPS w Udaninie.

Zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 2a i 3b ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a),
- przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie koordynował realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Udanin (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Udanin zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Kierownik Ośrodka, osobom zainteresowanym udzielano informacji i porad w przedmiotowym zakresie.

W kontrolowanym okresie Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy). Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka pracownicy socjalni udzielali wyjaśnień, wydawali stosowne druki i pomagali osobom zainteresowanym w ich wypełnieniu.

Kierownik GOPS w Udaninie składał Radzie Gminy Udanin coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Udaninie w okresie objętym kontrolą realizował wypłaty świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca

2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 167 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”. W okresie objętym kontrolą nie udzielano bezpłatnej pomocy psychologicznej.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Ośrodek realizował:

- jednorazowe świadczenie pieniężne na podstawie art. 31 specustawy,
- pomoc w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży na podstawie decyzji administracyjnej,
- pomoc w postaci zasiłków okresowych.

Kierownik GOPS w Udaninie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada, co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniali wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy, za wyjątkiem osoby wymienionej w protokole kontroli, która nie posiadała kwalifikacji do zajmowania stanowiska starszego specjalisty pracy socjalnej, której zatrudnienie ustało z dniem 2 grudnia 2023 r.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400,00 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali pracownicy socjalni zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy w GOPS, realizujący pracę socjalną w środowisku lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą Ośrodka.

Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych. W aktach personalnych pracowników socjalnych Ośrodka znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Udanin zamieszkałą przez 4 826 mieszkańców, w tym 124 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2023 r.). W GOPS w Udaninie na dzień kontroli zatrudniony był 1 terenowy pracownik socjalny (1 etat).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku GOPS w Udaninie powyższy wskaźnik nie jest spełniony, ponieważ na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (J.Sz.), z wniosku Strony z dnia 1.06.2023 r., zakończonej decyzją nr 8212/36/2023 z dnia 15.06.2023 r., podczas ustalania sytuacji dochodowej Strony nie dołączono dokumentów potwierdzających źródła utrzymania, jak również nie wliczono do dochodu zasiłku stałego, stanowiącego główne źródło utrzymania Strony.

Art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej określa katalog dokumentów, na podstawie których ustala się sytuację osobistą, rodzinną dochodową i majątkową osób ubiegających się o pomoc. Ponadto – zgodnie z art. 107 ust. 5d – w przypadku, gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymieniony w ust. 5b ustawy, można domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

W sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (M.I.) Strona nie wskazała daty w części H kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego „oświadczenie, że powyższe informacje są zgodne z prawdą”.
2. W sprawie nr 2 (K.Z.) Strona nie wskazała daty w części H kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego „oświadczenie, że powyższe informacje są zgodne z prawdą”.
3. W sprawie nr 2 (K.Z.) pracownik socjalny sporządzający kwestionariusz rodzinnego wywiadu

środowiskowego nie wypełnił:

- w części A pkt. 11,
- w części B pkt. 2 i 3,
- części H.

Mając na uwadze § 4 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 893) stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawdziwych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym, za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 (K.Ch.) nie została przeprowadzona aktualizacja rodzinnego wywiadu środowiskowego w sprawie kontynuacji wypłaty zasiłku i opłacaniu składek na ubezpieczenie zdrowotne. Ostatnia aktualizacja wywiadu została przeprowadzona w dniu 4.04.2023 r.

Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy (...).

2. W sprawie nr 1 (A.P.) pracownik socjalny sporządzający w dniu 15.11.2023 r. część I rodzinnego wywiadu środowiskowego nie wypełnił:
 - w części A dane osoby, z którą przeprowadzono wywiad pkt 11 data pierwszego zgłoszenia,

- w części B Analiza sytuacji materialnej pkt 3 stałe miesięczne wydatki osoby/rodziny łącznie,
- w części C Analiza warunków bytowych osoby lub rodziny pkt 3, 4, 7 i 8,
- w części F Analiza sytuacji osób z niepełnosprawnościami pkt 1, 2, 3, 4, 5 i 6,
- części 6 Analiza sytuacji osób z symptomami nadużywania substancji psychoaktywnych i /lub uzależnień behawioralnych.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących dożywiania dzieci, mając na uwadze § 4 rozporządzenia stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawdziwych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 (B.N), zakończonej decyzją nr 8212/15/2023 z dnia 20.02.2023 r. o przyznaniu zasiłku specjalnego celowego, podczas ustalania sytuacji dochodowej Strony nie dołączono do wywiadu dokumentu potwierdzającego wysokość emerytury. Brak ww. dowodu uniemożliwił zweryfikowanie w toku czynności kontrolnych, czy dochód Strony został ustalony prawidłowo.

Zgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 4 ustawy sytuację (..) dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie decyzji właściwego organu w sprawie renty, emerytury, świadczenia przedemerytalnego lub zasiłku przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, uposażenia w stanie spoczynku, renty strukturalnej oraz renty socjalnej oraz zgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 10 ustawy na podstawie dowodu otrzymania renty, emerytury, zasiłku przedemerytalnego lub

świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, uposażenia w stanie spoczynku, renty strukturalnej oraz renty socjalnej;

W sprawach dotyczących dożywiania osób dorosłych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 (A.J.) Strona nie wskazała daty w części H kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego „oświadczenie, że powyższe informacje są zgodne z prawdą”.
2. W sprawie nr 3 (K.D.) Strona nie wskazała daty w części H kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego „oświadczenie, że powyższe informacje są zgodne z prawdą”.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących dożywiania dzieci i zasiłków stałych, mając na uwadze § 4 rozporządzenia stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawdziwych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

3. W sprawie nr 3 (K.D.) dołączone do akt sprawy zaświadczenie o dochodach z tytułu zatrudnienia nie zawierało elementów określonych w art. 107 ust. 5b pkt 7 ustawy o pomocy społecznej, ponadto nie dotyczyło miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku tj. maja 2023 r., a kwietnia 2023 r.

Analogicznie jak w sprawie dotyczącej zasiłku celowego zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach

opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób. Ponadto zgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 7 ustawy sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia zdrowotne, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe.

W sprawach dotyczących przyznania pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w postaci zasiłków okresowych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (A.K.) z wniosku Strony z dnia 1 września 2023 r., po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w dniu 20.09.2023 r., decyzję rozstrzygającą w sprawie przyznania zasiłku okresowego (na okres od 1 września 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. w wysokości 600 zł m-nie), o numerze 8211/57/2023 organ wydał w dniu 24 października 2023 r., czyli z uchybieniem terminu załatwienia sprawy.

Należy nadmienić, że akta sprawy nie zawierały dokumentu potwierdzającego zawiadomienie Strony o przyczynach zwłoki w załatwieniu sprawy.

Zgodnie z art. 35 § 1 i 3 kodeksu postępowania administracyjnego organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

Ponadto zgodnie z art. 36 § 1 i 2, o każdym przypadku niezakończona sprawy w terminie określonym w art. 35 organ administracyjny obowiązany jest zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.

2. Brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.
3. Nierzetelne sporządzanie wywiadów środowiskowych w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie: zasiłków stałych, dożywiania dzieci i dożywiania osób dorosłych.
4. Nieprawidłowe udokumentowanie dochodu strony przed wydaniem decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie: zasiłku celowego, zasiłku celowego specjalnego i dożywiania osób dorosłych.
5. Błędne ustalenie dochodu strony w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie zasiłku celowego oraz dożywiania osób dorosłych.
6. Nieterminowe sporządzenie aktualizacji wywiadu środowiskowego w sprawie dotyczącej przyznania pomocy w formie zasiłku stałego.
7. Nieterminowe załatwienie sprawy dotyczącej przyznania pomocy obywatelowi Ukrainy w formie zasiłku okresowego.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby Ośrodek zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.
Podstawa prawna: art. 110 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).
Termin wykonania: do 30 września 2024 r.
2. Kontynuować działania zmierzające do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym, dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.
Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).
Termin wykonania: do 30 września 2024 r.
3. Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc (...). W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, starannie i terminowo, a poszczególne części wywiadu winny być właściwie wypełnione.
Podstawa prawna: art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), § 4 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki

Spółecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Sytuację osobistą, rodzinną dochodową i majątkową osób ubiegających się o pomoc ustalać na podstawie dokumentów wskazanych w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej, a w przypadku, gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymieniony w ust. 5b ustawy, można domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5b i 5d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 z uwzględnieniem art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację wywiadu środowiskowego sporządzać, pomimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Sprawy załatwiać terminowo, bez zbędnej zwłoki. Sprawy wymagające postępowania wyjaśniającego rozpatrywać nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie

skomplikowane – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. W przypadku braku możliwości załatwienia sprawy w terminie, zawiadamiać Stronę o tym fakcie, podając przyczyny zwłoki oraz wskazując nowy termin załatwienia sprawy.

Podstawa prawna: art. 35 § 1 i 3, art. 36 § 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Oleniacz
Zastępca Dyrektora
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Udanin
2. a/a.

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

E. Zygmunt
Ewelina Zygmunt